

شرکت های سهامی را بهتر بشناسیم

بر طبق ماده یک لایحه اصلاحی قانون تجارت ، شرکت سهامی شرکتی که سرمایه آن به سهام تقسیم شده و مسئولیت صاحبان سهام محدود به مبلغ اسمی سهام آنها است . لذا مسئولیت دارندگان سهام فقط محدود به سهام آنهاست . سهام جزء حقوق مالی محسوب می شود و در حکم مال منقول می باشد و هم به صورت قهری و هم به صورت قراردادی قابلیت نقل و انتقال دارد (مواد 24 ، 39 و 41 ل.ا.ق.ت) . لذا تشریفات نقل و انتقال سهام از موارد مهم مربوط به شرکت ها تلقی می گردد .

ازلحاظ نوع مالکیت سهام به دو دسته سهام بانام و سهام بی نام تقسیم می شود . انتقال سهام بانام باید در دفتر ثبت سهام شرکت به ثبت برسد .

نکته: در صورت عدم رعایت تشریفات مذکور در ماده 40 ل.ا.ق.ت (ثبت انتقال سهام بانام در دفتر ثبت سهام شرکت) عمل حقوقی انتقال سهام در برابر شرکت و اشخاص ثالث قابل استناد نیست ، لکن بین طرفین معتبر است و خریدار می تواند الزام فروشنده را جهت انجام

ترتیبات ثبت از دادگاه بخواهد .

نکته: مادام که تمامی مبلغ اسمی هر سهم پرداخت نشده صدور ورقه سهم بی نام یا گواهینامه موقت بی نام ممنوع است. به تعهد کننده این گونه سهام گواهینامه موقت با نام داده خواهد شد. شرکتهای سهامی شرکت تجارتي محسوب می شوند حتی اگر موضوع عملیات آن امور بازرگانی نباشد .

شرکت های سهامی به دو دسته تقسیم می شود : شرکت سهامی خاص و عام

شرکت سهام خاص: شرکتهای سهامی که تمام سرمایه آنها در موقع تاسیس منحصرأ توسط موسسین تامین گردیده است . این گونه شرکت ها ، شرکت سهامی خاص نامیده می شوند (ماده 4 ل.ا.ق.ت) حداقل تعداد سهامداران در شرکت سهامی خاص 3 نفر و حداقل سرمایه در زمان تاسیس 1000000 ریال می باشد و سرمایه شرکت به سهام مساوی تقسیم می گردد ، در خصوص حداقل تعداد اعضاء هیات مدیره مقرراتی وضع نگردیده است . بر طبق نظریه حقوقی شماره 5156 / 7 مورخ 13/7/1367 تعداد اعضاء هیات مدیره نمی تواند کمتر از 3 نفر باشد .

آشنایی با ارکان تصمیم گیرنده در شرکت های سهامی خاص

مجامع عمومی : شرکت های سهامی دارای ارکان تصمیم گیرنده می باشند از جمله ارکان تصمیم گیرنده مجامع عمومی می باشد ، مجامع عمومی، از اجتماع سهامداران شرکت و مجموع اشخاصی است که شخصیت حقوقی شرکت را بوجود آورده اند. مجمع عمومی بالاترین مرکز قدرت شرکت و تعیین کننده مقررات آن می باشد.

نقاط اشتراک مجامع عمومی:

نکته : برای تشکیل تمام مجامع عمومی آگهی دعوت (در روزنامه کثیر الانتشار شرکت) لازم است . البته اگر در مجمعی کلیه صاحبان سهام حضور داشته باشند نیازی به انتشار آگهی در جراید نخواهد بود.

نکته : جلسات مجامع عمومی بوسیله یک رئیس، دو ناظر(از بین

سهامداران) و یک منشی اداره می شود. صورتجلسه مجامع عمومی بوسیله شخص منشی تهیه شده و به امضاء هیات رئیسه می رسد. دعوت کنندگان مجامع عمومی به ترتیب عبارتند از: مدیران شرکت و بازرسان و اگر آنان هم به وظیفه خود عمل نکردند سهامدارانی که حداقل یک پنجم سرمایه شرکت را داشته باشند می توانند این کار را انجام دهند و اگر هیچکدام از افراد فوق الذکر نباشند هر صاحب سهم و ذینفعی می تواند از طریق ثبت شرکتها به آن مبادرت نماید.

حدود وظایف این مجامع با هم متفاوت است: مجمع عمومی موسس (تصویب اساسنامه، تعیین اولین مدیران و بازرسان و کلیه امور مربوط به تاسیس شرکت)؛ مجمع عمومی فوق العاده (اموری مانند انحلال شرکت و هر نوع تغییر در اساسنامه)؛ مجمع عمومی عادی (امور معمول و متداول شرکت بعهدہ این مجمع می باشد).

نکته: حد نصاب تشکیل مجمع عمومی از این قرار است: اول - در نوبت اول دارندگان بیش از نصف + دارندگان سهام باید در جلسه حضور داشته باشند در صورتی که در نوبت اول این میزان حاصل نشد در نوبت بعدی مجمع عمومی فوق العاده و موسس با حداقل یک سوم سهام شرکت تشکیل می شود و مجمع عمومی عادی با هر تعداد سهامی که مالکین آنها در جلسه حضور دارند.

نکته: از لحاظ حد نصاب اخذ رای: در مجمع فوق العاده و موسس با دو سوم سهام حاضر در جلسه (نه کل سهام شرکت) در مجمع عادی نصف سهام حاضر در جلسه اعم از نوبت اول یا نوبت سوم بوده باشند.

برخی از تصمیمات انواع مجامع عمومی و هیات مدیره شرکت های سهامی با توجه به صراحت قوانین تجاری در مراجع ثبت شرکت ها منعکس و اقدام ثبتی دارند و برخی دیگر از تصمیمات فاقد اقدام موثر در مراجع ثبت شرکت ها می باشد .

موارد آگهی و اقدام موثر ثبت شرکت ها و سرفصل عناوین و تصمیمات مجامع عمومی و هیات مدیره یکی از ابهاماتی می باشد که با عنایت به پراکندگی موضوعات و تکالیف حوزه ثبت شرکت ها و عدم تصریح و منجز بودن ، این تکالیف نیاز به معین نمودن و طبقه بندی جهت دسترسی آسان به آن دارد . لذا در این بخش به ذکر مباحث مربوط به صلاحیت انواع مجامع عمومی و هیات مدیره شرکت های سهامی به شرح ذیل می پردازیم :

مجمع عمومی موسس:

اولین اجتماع صاحبان سهام در شرکت های سهامی برای تصویب اساسنامه و تعیین مدیران و بازرسان "مجمع عمومی موس" نام دارد. این مجمع قبل از تشکیل شرکت سهامی و در تمام مدت شرکت فقط یک بار تشکیل می شود و مرکب از کلیه موسسین و پذیره نویسان می باشد. حضور حداقل عده ای از پذیره نویسان که نصف سرمایه شرکت را تعهد نموده باشند در این مجمع ضروری است. اگر در دعوت اولیه اکثریت حاصل نشد مجمع عمومی جدید تا دو نوبت توسط موسسین دعوت می شود، مشروط به این که لااقل 20 روز قبل آگهی دعوت با قید دستور جلسه منتشر گردد. مجمع جدید با دارندگان حداقل یک سوم سرمایه معتبر می باشد و تصمیمات با اکثریت دو سوم آراء حاضرین اتخاذ می شود. اگر در مجمع عمومی سوم اکثریت مذکور حاصل نشد موسسین عدم تشکیل شرکت را اعلام می دارند (ماده 75 ل.ا.ق.ت).

نکته : با توجه به اینکه در شرکت سهامی خاص تشکیل مجمع عمومی موسس بااستناد ماده 82 لایحه اصلاحی قانون تجارت الزامی نمی باشد لذا اولین مجمع تشکیل شده از لحاظ عرفی و ثبتي مجمع عمومی موسس تلقی می گردد . همچنین چنانچه تصمیمات مجمع عمومی موسس مطابق با قوانین و مقررات صورت پذیرفته با لحاظ مقررات ثبتي می بایستی ، منجر به آگهی تاسیس شرکت گردد .

مجمع عمومی عادی:

اجتماع سالیانه صاحبان سهام برای تصویب حساب ها و تراز نامه و تخصیص سود و زیان ، تعیین مدیران و بازرسان "مجمع عمومی عادی" نام دارد . هر صاحب سهمی، خواه سهم وی با نام یا بی نام باشد یا دارای سهم ممتاز باشد یا عادی، می تواند در مجمع عمومی شرکت کند . این مجمع می تواند نسبت به کلیه امور شرکت به جز آن چه که در صلاحیت مجمع عمومی موسس و فوق العاده است (مثل موارد مذکور در مواد 83 و 42 ل.ا.ق.ت) تصمیم بگیرد . (ماده 86 ل.ا.ق.ت). گاهی در خلال سال مالی برای اتخاذ تصمیم درباره اموری که در صلاحیت مجمع عمومی عادی است (مواردی از قبیل حجر، فوت، استعفا یا سلب شرایط مدیر یا بازرس، موارد موضوع ماده 112 ل.ا.ق.ت و یا سایر موارد) دعوت مجمع عمومی عادی بطور فوق العاده ضرورت می یابد . این مجمع فقط از لحاظ زمانی فوق العاده است، اما از نظر نصاب و صلاحیت ها مشمول مقررات راجع به مجمع عمومی عادی می باشد .

مجمع عمومی فوق العاده : هر گاه مورد فوق العاده ای برای شرکت پیش آید (برای مثال، شرکت بخواهد مدت خود را تمدید یا سرمایه را زیاد کند و یا تصمیم به انحلال بگیرد) مجمع عمومی فوق العاده تشکیل می شود (ماده 83 ل.ا.ق.ت)

هیات مدیره شرکت های سهامی

بر طبق ماده 107 لایحه اصلاحی قانون تجارت ، هر شرکت سهامی بوسیله عده ای از سهامداران که قانون عنوان هیات مدیره به آنها داده است ، اداره می شود . هیات مدیره ، مقام تصمیم گیری و اجرایی شرکت می باشد . انتخاب مدیران بوسیله مجمع عمومی عادی صورت می گیرد ، اما اولین مدیران شرکت بوسیله مجمع عمومی موسس نیز می تواند انتخاب شوند .

شرایط هیات مدیره و مدیر عامل

- هیات مدیره در شرکت سهامی تنها از بین سهامداران انتخاب می شوند . (ماده 107 لایحه اصلاحی قانون تجارت)
- هیات مدیره شرکت نباید ممنوعیت های قانونی اصل 141 قانون اساسی و مواد 111 لایحه اصلاحی قانون تجارت را داشته باشد .
- مدت تصدی آنها به میزانی است که در اساسنامه معین شده و حداکثر دو سال است و انتخاب مجدد آنان بلامانع است .
- هیات مدیره یا هر یک از مدیران قابل عزل هستند و مجمع عمومی عادی می تواند آنها را عزل نماید .
- تعداد هیات مدیره در شرکت سهامی عام نباید از 5 نفر کمتر باشد ولی بیشتر از 5 نفر طبق اساسنامه مانعی ندارد . در خصوص حداقل تعداد اعضاء هیات مدیره مقرراتی وضع نگردیده است هر چند که در نظریه حقوقی شماره 5156 / 7 مورخ 13/7/1367 تعداد اعضاء هیات مدیره نمی تواند کمتر از 3 نفر باشد
- اشخاص حقوقی را می توان به مدیریت شرکت انتخاب نمود که در این صورت باید یک نفر را به نمایندگی دائمی خود جهت انجام وظایف مدیریت معرفی نماید . یک نفر نمی تواند اصالتاً و وکالتاً (یا به قائم مقامی و نمایندگی) به عنوان اعضاء هیات مدیره منصوب گردد .
- در صورت فوت یا استعفا یا سلب شرایط از یک یا چند نفر از

مدیران ، اعضای علی البدل جای آنان را خواهند گرفت و در صورتی که عضو علی البدل تعیین نشده باشد و تعداد کافی جهت تصدی محل های خالی نباشد مجمع عمومی عادی جهت تکمیل اعضا باید تشکیل شود.

▪ هر یک از مدیران باید مقدار سهامی را که در اساسنامه مقرر شده است دارا باشند این تعداد سهام نباید از مقدار سهامی که بموجب اساسنامه جهت دادن رای ضروری است کمتر باشد. این سهام برای تضمین خسارتی است که ممکن است از تقصیرات مدیران منفردا یا مشترکا بر شرکت وارد شود. سهام مزبور با نام بوده و قابل انتقال نیست.

▪ هیات مدیره در اولین جلسه خود از بین اعضاء یک رئیس و یک نایب رئیس تعیین می نماید .

▪ مدیر عامل نباید دارای ممنوعیت ماده 126 لایحه اصلاحی قانون تجارت راداشته باشد .

▪ سمت مدیرعامل مباشرتی است. لذا مدیرعامل حق ندارد وظایف خود را از طریق دیگران (وکیل) انجام دهد .

مدارک و مستندات جهت ثبت تأسیس شرکتهای سهامی خاص :

هر گونه تقاضای ثبت تاسیس شرکت های سهامی خاص بصورت غیر حضوری و الکترونیکی به آدرس <http://irsherkat.ssaa.ir> و با تکمیل مدارک ذیل صورت پذیرد .

1- دونسخه اظهارنامه تکمیل شده با امضاء موسسین

2- دونسخه اساسنامه تکمیل شده با امضاء موسسین

3- تکمیل فرم تعیین نام به ترتیب اولویت نامهای پیشنهادی

4- اصل گواهی بانکی مبنی بر پرداخت سرمایه تعهدی (حداقل 35% سرمایه) در حساب شرکت در شرف تاسیس همراه با فیش پرداختی

5- اصل مجوز فعالیت از مراجع ذیربط در مواردی که ثبت موضوع نیاز به مجوز داشته باشد

6- تصویر برابر با اصل مدارک احراز هویت از جمله صفحه اول شناسنامه و کارت ملی سهامداران ، مدیران ، و بازرسان . با توجه به راه اندازی سامانه جامع ثبت شرکت ها و ارائه خدمات الکترونیکی

هویت سنجی اشخاص حقیقی و حقوقی بصورت آزمایشی صورت می پذیرد .

7- گواهی عدم سوء پیشینه جهت اعضاء هیأت مدیره ، مدیرعامل و بازرسان

8- دو نسخه صورتجلسه مجمع عمومی مؤسسين با امضاء موسسين

9- دو نسخه صورتجلسه هیأت مدیره با امضاء تمامی اعضاء هیات مدیره

10- اصل وکالتنامه وکیل دادگستری در صورتی که ثبت شرکت توسط وکیل صورت پذیرد.

تکمیل و ارائه مدارک فوق مستلزم رعایت نکات ذیل می باشد:

الف: اظهارنامه ها ، اساسنامه بایستی تکمیل شده و به امضاء کلیه موسسين برسد. صورتجلسه هیأت مدیره نیز بایستی تکمیل شده و به امضاء هیأت مدیره منتخب مجمع عمومی مؤسسين برسد . در خصوص مجمع عمومی موسس حد نصاب جلسات بر طبق ماده 75 لایحه اصلاحی قانون تجارت در نوبت اول حداقل نصف موسسين و در صورت عدم حد نصاب در نوبت دوم و سوم لااقل یک سوم موسسين که دارای سرمایه شرکت می باشند ، ضروری می باشد

ب : گواهی بانکی پرداخت سرمایه تعهدی بایستی قبل از تعیین نام ارائه گردد.

ج : در ارتباط با موضوعاتی که نیاز به اخذ مجوز از مراجع ذیصلاح دارد مقتضی است به پایگاه اطلاع رسانی اداره کل ثبت شرکتها به آدرس [http. sherkat.ssaa.ir](http://sherkat.ssaa.ir) مراجعه گردد.

(د) مدارک احراز هویت:

1- اشخاص حقیقی داخلی:

▪ تصویر برابر با اصل شناسنامه و کارت ملی

2- اشخاص حقوقی داخلی:

▪ تصویر روزنامه رسمی آگهی تأسیس و آخرین آگهی تغییرات مدیران

▪ معرفینامه نمایندگی جهت نماینده سهامدار حقوقی جهت حضور در مجمع عمومی مؤسسين و همچنین در مواردی که نماینده مربوطه

- به عنوان عضو هیأت مدیره انتخاب شده باشد.
- ارائه تأییدیه توسط اعضای هیأت مدیره سهامدار حقوقی مبنی بر غیردولتی بودن .
- تصویر برابر با اصل شناسنامه و کارت ملی نماینده

3- اشخاص حقیقی خارجی:

- تصویر برابر با اصل گذرنامه
- اصل ترجمه رسمی گذرنامه از دارالترجمه رسمی

4- اشخاص حقوقی خارجی:

- تصویر برابر با اصل گواهی ثبت کشور ثبت کننده
- اصل ترجمه رسمی گواهی ثبت شخص حقوقی خارجی
- معرفینامه و همچنین تصویر برابر با اصل شناسنامه و کارت ملی نماینده
- چنانچه نماینده شخص حقوقی ایرانی باشد ارائه مدارک مذکور شق «2» بند «د» الزامی است.
- در متن صورتجلسه مجمع عمومی مؤسسين می بایستی عبارت « کلیه اعضای هیأت مدیره و بازرسان تعهد و اقرار می نمائیم که دارای سابقه سوء پیشینه کیفری نبوده و ممنوعیت های مندرج در اصل 141 قانون اساسی و مواد 111 و 147 لایحه اصلاحی قسمتی از قانون تجارت نبوده و با امضاء ذیل صورتجلسه ضمن تأیید مفاد فوق بدینوسیله قبولی خودرا اعلام میداریم » و در متن صورتجلسه هیأت مدیره نیز بایستی عبارت « مدیرعامل شرکت تعهد و اقرار می نماید که دارای سابقه سوء پیشینه کیفری نبوده و مشمول ممنوعیت های مندرج در اصل 141 قانون اساسی و ماده 126 لایحه اصلاحی قسمتی از قانون تجارت نبوده و با امضاء ذیل صورتجلسه ضمن تأیید مفاد فوق قبولی سمت خودرا اعلام میدارد» درج گردد.

و - وکالتنامه وکلای دادگستری بایستی نافذ بوده و مدت اعتبار پروانه وکالت منقضی نشده باشد.

ه - کلیه اوراق بایستی بصورت تایپی و بدون هیچگونه قلم خوردگی و لاک گرفتگی باشد .

ک - در صورت نقص هریک از مدارک از پذیرش خودداری می گردد.

در اجرای تبصره ماده 4 لایحه اصلاحی ، در شرکت سهامی عام عبارت:

"شرکت سهامی عام" و در شرکت سهامی خاص عبارت "شرکت سهامی خاص" باید قبل از نام شرکت یا بعد از آن بدون فاصله با نام شرکت در کلیه اوراق و اطلاعیه ها و آگهی ها شرکت به طور روشن و خوانا قید شود .